

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

NTP-SZKOLL-16-0067

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

Nemzeti
Tehetség Program

A programunk célja a Társadalomelméleti Kollégium szakmai munkájának fejlesztése volt a 2016/17-es tanévben. Ez egyaránt jelent tehetséggondozást és a szakmai munka során felhalmozott tudás terjesztését. A szakkollégium szakmai munkájának magját a kurzusok jelentik, de ezek mellett - a tanév talán legnagyobb jelentőségű szakmai projektjeként - a Fordulat folyóirat újraindítására is sor került, melyhez a szakmai lektorálást a program keretei közt finanszíroztuk.

A program célja az volt, hogy hozzájáruljon a szakkollégium tevékenységeihez, ezen keresztül a tehetséggondozáshoz, olyan, szakmailag felkészült értelmiségiek kitermeléséhez, akik különleges tudásanyaggal rendelkeznek, amelyet az egyetemi képzésben nem tudnának elsajátítani. Cél volt továbbá a tudásterjesztés, azaz hogy a szakkollégiumban folyó munka eredményei a nyilvánosság számára is hozzáférhetőek legyenek.

A program során megvalósított kurzusok az első célhoz kapcsolódnak. Véleményünk szerint az interaktív, a tagság érdeklődése szerint alakított kurzusok elérték a kitűzött célt, hozzájárultak a résztvevők szakmai fejlődéséhez, képességeik kibontakoztatásához és tudásuk elmélyüléséhez.

A program egyik legfontosabb eleme a Fordulat folyóirat újraindítása volt, ami a tudástermelés és -terjesztés egyik eszköze. A pályázati források segítségével elkészítettük a 22. számot, amely már online, ingyenesen elérhető a honlapunkon. Ezáltal ezt a célkitűzést is sikerült teljesíteni. A program másik két fontos eleme a tutori rendszer és a szervezetfejlesztés. A tutorálás során a szakkollégisták segítséget kaptak dolgozataikhoz, előadásaikhoz, jövőbeli kutatási területeikhez és visszajelzéseket adhattak a kollégiumon belüli szakmai munkára nézve. Ezzel a tutori rendszer sikeresen támogatta a szakkollégistákat szakmai fejlődésükben és a szervezet egészét is. A szervezetfejlesztés célja a belső működés és a közösség erősítése volt, hiszen ezekre alapszik a szakkollégium munkája. Bár a tervezettnél rövidebb eseményt tudtunk csak megvalósítani, így is sikeresnek értékeltük ezt a programelemet is.

Budapesti Corvinus Egyetem
Társadalomelméleti Kollégium

A célcsoportunk olyan magyar hallgatók, akik egyetemi tanulmányaikat szakkollégiumi munkával szeretnék kiegészíteni. A programunk egyrészt a tagságot érintette, számukra magas színvonalú szakmai munkát és fejlődési lehetőséget biztosított. Másrészt a Fordulat folyóirattal a tagságon túlmutatva járult hozzá a magyar akadémiai élethez. Az *Új populizmos(ok)* című számban egyaránt megjelentek neves külföldi társadalomtudósok írásai, amelyek nélkül nem lennének hozzáférhetőek magyarul, és fiatal vagy pályakezdő magyar akadémikusok szövegei, amelyeket kifejezetten a Fordulat felhívására írtak meg. A szövegek a populizmus sokat vitatott fogalma köré szerveződnek, tehát kijelenthetjük, hogy ezáltal egy aktuális és széles körű érdeklődésre számot tartó gyűjteményt hoztunk létre a program keretei között.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

Ebben a beszámolóban a továbbiakban közöljük a program keretében megvalósult kurzusaink, egyéb rendezvényeink tematikáit és munkanaplóit is.

IDEOLÓGIA VAGY PRAGMATIZMUS: AZ ORBÁN-KORMÁNY SZOCIÁLPOLITIKÁJA

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

TEMATIKA

hello@tekesek.hu

Társadalomelméleti Kollégium, 2016. ősz

tekesek.hu

Szikra Dorottya, MTA TK - ELTE, dorottyaszikra@gmail.com

facebook.com/
tekesek

A 2010 óta fennálló politikai rendszer számos ponton fenekestül forgatta fel a korábbi szakpolitikákat, köztük a szociálpolitika rendszerét is. A reformok értelmezésében egymással versengő elképzelések léteznek, amelyeknek egy része a változások pragmatikus, érdek-vezérelt voltát, mások azonban éppen azok ideologikusságát hangsúlyozzák. A kurzus során elsőként megismerkedünk a fenti megközelítésekkel, majd a szociálpolitika egy-egy területét vizsgáljuk meg elsősorban a mögöttes ideológiák, a vezérlő paradigma változása szempontjából.

1. A Fidesz szakpolitikáinak értelmezése 1. – A PRAGMATIKUS megközelítés

Magyar Bálint. 2013. „A magyar polip – A posztkommunista maffiaállam.” In. Magyar Bálint (szerk.) *A magyar polip*. Noran Libro, Budapest.

Krémer Balázs. 2013. „A maffiaállam társadalomképe és társadalompolitikája.” In. Magyar B. (szerk.) *A magyar polip*. Noran Libro, Budapest.

2. A Fidesz szakpolitikáinak értelmezése 2 – A „BRICOLAGE” megközelítés

Körösényi András. 2015. „A magyar demokrácia három szakasza és az Orbán-rezsim.” In. Körösényi András (szerk.) *A magyar politikai rendszer – negyedszázad után*. Osiris – MTA TK, Budapest, 401-422.

Mándi Tibor. 2015. „Politikai gondolkodás.” In. Körösényi András (szerk.) (2015) *A magyar politikai rendszer - negyedszázad után*. Osiris, Budapest.

3. A Fidesz szakpolitikáinak értelmezése 3. Az „IDEOLÓGIAI” megközelítés

Csillag Tamás and Szelényi Iván. 2015. “Drifting from liberal democracy - Neo-conservative ideology of managed illiberal democratic capitalism in post-communist Europe.” In. *Intersections. EEJSP* 1(1): 18-48.

4. Nyugdíjrendszer 1. – A bismarcki paradigma

Szikra Dorottya: Modernizáció és társadalombiztosítás a 20. század elején. In. Augusztinovics Mária (szerk.): *Körkép reform után. Tanulmányok a nyugdíjrendszerről*. Közgazdasági Szemle Alapítvány, Budapest. 2000. 11 – 28. old. Letölthető: <http://www.hik.hu/tankonyvtar/site/books/b113/ch01.html>

(Bódy Zsombor: *Az ipari munka társadalma. Szociális kihívások, liberális és korporatív válaszok Magyarországon a 19. század végétől a második világháborúig*. Argumentum, Budapest, 2010. 160 – 229. old.)

5. Nyugdíjrendszer 2. – A privatizációs (fél)fordulat

Katharina Müller: *A magyar nyugdíjreform politikai gazdaságtana*. In. *Körkép reform után...* pp51-93. vagy: <http://www.hik.hu/tankonyvtar/site/books/b113/>

Drahokoupil, Jan and Stefan Domonkos. 2012. [“Averting the funding-gap crisis: East European pension reforms after 2008.”](#) In. *Global Social Policy*, 12(3), 283-299.

6. Nyugdíjrendszer 3. – A 2011-es visszaállamosítás: Paradigmatikus és parametrikus reformok

Simonovics András: Nyugdíjmegszorítás. *Élet és Irodalom*, LV. évfolyam 21. szám, 2011. május 27. http://www.es.hu/simonovits_andras;nyugdijmegszoritas;2011-05-25.html

Bartha Attila és Tóth András: *A nyugdíjrendszerről és a jóléti államról folyó magyarországi viták*. MTA TK Politikatudományi Intézet, Budapest, 2013. 5-25. old. http://www.mtapti.hu/uploaded_files/3389_2013_02_bartha_toth.pdf

7. A nyugdíjrendszer államosítása és jövője

Szikra Dorottya. 2015. *Abandoning Compulsory Private Pensions in Hungary. Processes and Impacts*. Working Paper, ILO Geneva, June 2015.

8. Családpolitika 1. – Pronatalizmus és a „magyar családok”

Szikra Dorottya. 2015. *Hungary as a familialistic welfare state: The historical formation of family-centered social policies before 2000*. Habilitációs dolgozat. ELTE TáTK, Budapest. 3-67. old.

9. Családpolitika 2. – Pénzbeli ellátások és adópolitika 2011 után

Szikra Dorottya. 2016. „The Role of Fiscal Welfare in an Illiberal Democracy. The Case of Flat Tax and Family Tax Allowances in Hungary since 2010.” Paper presented at the Annual Conference of the European Social Policy Analysis Network (ESPAnet), Rotterdam, 1-3 2016

10. Családpolitikai 3. – Ideológiai (fél)fordulat 2011 után?

Szikra Dorottya. 2011. „Fiatal, egészséges és szép.” A Fidesz családpolitikája. <http://szuveren.hu/tarsadalom/fiatal-egeszseges-es-szep-a-fidesz-csaladpolitikaja>

11. A kormány családpolitikája és az Európai Unió

Szikra Dorottya. 2016. *Hungary as an EU member state: Reinvention of the Conservative Family Policy Regime since 2000*. Kézirat.

Koltai Luca (2013): A közfoglalkoztatás szerepe válság idején az európai országokban. In: *Munkügyi Szemle*, 2013/1. 27-38.

12. Munkanélküli-ellátás 1. Összefoglalás

Csoba Judit. „Segély helyett munka.” A közfoglalkoztatás formái és sajátosságai. In. *Szociológiai Szemle* 2010 (1): 26–50.

IDEOLOGIA VAGY PRAGMATIZMUS: AZ ORBÁN-KORMÁNY SZOCIÁLPOLITIKÁJA

MUNKANAPLÓ

Társadalomelméleti Kollégium, 2016. ősz

Szikra Dorottya, MTA TK - ELTE, dorottyaszikra@gmail.com

1. alkalom – szeptember 22.

A Fidesz szakpolitikáinak értelmezése 1. – A PRAGMATIKUS megközelítés

Az első alkalmon azt a kérdést kezdtük el elemezni, ami átível az egész kurzuson, hogy a Fidesz politikájának, intézkedéseinek mik a fő mozgatórugói, milyen szemléletmód hatja át a tevékenységét. Vitaindítónak Magyar Bálint és Krémer Balázs írásait olvastuk el (ld. a tematikában), amelyek az ún. pragmatikus megközelítést képviselik.

A kurzustartó vezetésével átbeszéltük a szövegeket, és a szövegek kapcsán felmerülő egyéb, ezzel vitatkozó megközelítések is szóba jöttek, például Ferge Zsuzsa és Mándi Tibor munkássága.

A közös elemzés során felmerültek kritikák is a szövegekkel kapcsolatban, például hogy mennyire alkalmazható mindez a közpolitikai intézkedésekre, szociálpolitikára, vagy hogy Magyar Bálint szövege nem feltétlenül következetes, mert többször ő maga is az ideológiavezérelt megközelítést alkalmazza, a pragmatikussal összekeverve.

2. alkalom – szeptember 29.

A Fidesz szakpolitikáinak értelmezése 3. Az „IDEOLOGIAI” megközelítés

A kurzus második alkalmán két magyar szociológus, Szelényi Iván és Csillag Tamás írása (ld. tematika) alapján elemeztük a kormány intézkedéseit, külön fókusszal a szociálpolitikán. Ez az elmélet azt állítja, hogy a kormány tevékenységét alapvetően hitbeli meggyőződés hajtja, nem pedig pusztán pragmatikus politikai motiváció. A neokonzervativizmust és az illiberális demokrácia fogalmát vizsgáltuk.

Ezzel kapcsolatban azok a kritikák merültek fel a szöveggel szemben, miszerint túlságosan egységesen és leegyszerűsítően kezeli a mai politikai eseményeket.

3. alkalom – október 6.

A Fidesz szakpolitikáinak értelmezése 2 – A „BRICOLAGE” megközelítés. Vendégelőadó: Körösényi András, MTA PTI

Ezen az alkalmon Körösényi Andrászt láttuk vendégül a szakkollégiumban, aki az előre feladott olvasmányban (ld. tematika) felvázolt koncepcióját mutatta be részletesebben, majd válaszolt a diákok által feltett kérdésekre.

4. alkalom – október 13.

Nyugdíjrendszer 1. – A bismarcki paradigma

A negyedik alkalom egy bevezető szociálpolitikai alkalom volt, amelyen a kurzustartó bemutatta a 19. század végén kialakult európai TB- és nyugdíjrendszer kialakulását és sajátosságait. Elsősorban a magyar szociálpolitika történetére fókuszálva áttekintettük ezeknek a rendszereknek az alakulását a 2. világháborúig bezárólag.

A kérdésekre válaszolva a kurzustartó röviden ismertette, hogy Európán belül milyen más utakat jártak be országok ebből a szempontból, pl. a Skandináv országok, ahol a bismarcki paradigmával ellentétben nem járulékokból, hanem adókból finanszírozott ellátások vannak.

5. alkalom – október 20.

Nyugdíjrendszer 2. – A privatizációs (fél)fordulat

Ezen az alkalmon egyrészt bepótoltuk az előző alkalomról lemaradt szocializmusbeli TB- és nyugdíjtörténetet, majd azt néztük meg, hogy a rendszerváltás után milyen intézkedések voltak ezen a területen. A szocializmusban fellépő súlyos problémákat (amelyeket részben demográfiai folyamatok, részben a rendszer hatékonytalansága okozott) a rendszerváltás utáni kormányok privatizálással akartak megoldani, fokozatosan indultak el ebbe az irányba. Katharina Müller szövege alapján (ld. a tematikában) arról is szó volt, hogy a különböző nemzetközi folyamatok, illetve olyan nemzetközi szereplők, mint pl. az Világbank, hogyan hatottak a magyar nyugdíjpolitikára, a nyugdíjpénztárak részleges privatizációjára a '90-es években.

6. alkalom – október 27.

Nyugdíjrendszer 3. – A 2011-es visszaállamosítás: Paradigmatikus és parametrikus reformok

A hatodik alkalom eleje arról szólt, hogy a privatizációs intézkedések milyen hatást gyakoroltak a nyugdíjrendszerre, pl. az alacsony szinten szabályozott magánpénztárak visszaélései. Az alkalom nagyobbik részében a 2011-es visszaállamosításról, a Fidesz későbbi nyugdíjpolitikájáról és annak hatásairól volt szó, és a Fidesz népesedéspolitikáját is érintettük.

A kurzusra járók érdeklődése miatt az oktató bővebben kitért a magyar nyugdíjrendszer fenntarthatóságára, illetve a skandináv országokbeli nyugdíjrendszerre is, amiben egy magas összegű alapnyugdíj jellemző.

7. alkalom - november 3.

Ezen az alkalmon az eredeti tervektől eltérően tovább tárgyaltuk a 2011-es visszaállamosítás következményeit (a tematikát is eszerint módosítottuk), illetve bővebben kitértünk a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának kérdésére, a következő évtizedek várható demográfiai és közpolitikai tendenciáira.

8. alkalom - november 10.

A következő alkalom a magyarországi családpolitikai hagyományok és a pronatalizmus jelensége köré épült. A kurzustartó saját kutatására alapozva mutatta be a 19. századig visszanyúló, családcentrikus magyar szociálpolitikát, ami a térségben több országgal is hasonlóságokat mutatott, míg más országok más modelleket követtek. Ennek kapcsán a hallgatók érdeklődése nyomán bővebben kitértünk Lengyelország, Szlovákia és Ausztria családpolitikájára.

9. alkalom - november 17.

Ezen az alkalmon a 2011 utáni családpolitikai változásokat tekintettük át, kiemelt fókusszal a pénzügyi juttatások és adópolitika változásaira. Górcső alá vettük az ország egyes térségei közti eltéréseket, abból a szempontból, hogy hogyan hatnak a lakosságra, családokra az egyes közpolitikai intézkedések.

10. alkalom - november 24.

Az előző alkalomról hátramaradt az adópolitikai intézkedések elemzésének egy része, ezt ezen az alkalmon befejeztük. Ezt követően áttértünk a kormány családpolitikájának tágabb társadalmi vetületeire, mint a munkára és gyermekvállalásra való ösztönzés. Mint a kurzus során többször, most is megvizsgáltuk a korábbi kormányok tevékenységétől való eltéréseket illetve az azokkal való részleges kontinuitást. Az óra végén előkerült az Európai Unió mint szempont, és a hallgatóság különösen érdeklődőnek bizonyult, ezért úgy döntöttünk, hogy a következő órára ebben a témában olvasunk, és a tematika későbbi részeit elhalasztjuk. Ekkor döntöttünk úgy, hogy tavasszal folytatjuk a kurzust.

11. alkalom - december 1.

A korábban megbeszéltek alapján az órán az olvasmány alapján beszéltünk a kormány családpolitikájának és az uniós tagságnak az összefüggéseiről. Kitértünk az EU-s közpolitikákra, irányelvekre és stratégiai programokra. Mivel ez nem tett ki egy egész alkalmat, ezért összefoglaltuk a hosszúra nyúlt családpolitikai blokk tanulságait.

12. alkalom - december 8.

Áttértünk a következő nagyobb témára: a munkanélküli-ellátások történetére és jelenlegi szabályozására. A blokk első alkalmának fókuszában a közmunkaprogram rendszerváltás utáni története állt. (A korábbiaktól eltérően ezt nem érdemes tágabb időbeli perspektívából vizsgálva, tekintve, hogy a szocializmus alatt megszakadt a munkanélküli-ellátás a kapun belüli munkanélküliség rendszerével.) Az alkalom végén röviden összefoglaltuk a kurzus főbb pontjait és megállapodtunk, hogy a tavaszi, tömbösített kurzuson milyen témákkal fogjuk lekerekíteni a kurzust.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu

facebook.com/

tekesek

AZ ORBÁN-KORMÁNY SZOCIÁLPOLITIKÁJA II.

TEMATIKA

Társadalomelméleti Kollégium, 2017. tavaszi félév

Szikra Dorottya, MTA TK - ELTE, dorottyaszikra@gmail.com

1. alkalom - Munkanélküli-ellátás 2011 után

I. blokk: Munkanélküliség és pénzbeli ellátások

Bakó Tamás és Lakatos Judit. 2015. „A magyarországi munkapiac 2014-ben.” In: Fazekas Károly és Varga Júlia (szerk.) *Munkaerőpiaci Tükör 2014*, MTA KTI, Budapest. 17-35.

II. blokk: A közmunka rendszere 2011 óta

Szikra Dorottya. 2011. „Produktív szociálpolitika”.
<http://szuveren.hu/tarsadalom/produktiv-szocialpolitika>

Fazekas Károly és Varga Júlia (szerk.) *Munkaerőpiaci Tükör 2014*. 2. Fejezet: A közmunka Magyarországon. 66-160. Old.

2. alkalom

I. blokk: A kentaurállam - egy elméleti megközelítés

Boda Zsolt, Szabó Gabriella, Bartha Attila, Medve-Bálint Gergő, Vidra Zsuzsanna. 2014. “Politikától vezérelve – A büntető populizmus diskurzusai a magyar politikában és a médiában”. In: *Politikatudományi Szemle*, 2014/3. 67-94.

II. blokk: Ideológia vagy érdek? Az Orbán-kormány szociálpolitikája

“Ideology or Pragmatism? Interpreting Social Policy Change under the System of National Cooperation.” In: János Mátyás Kovács and Balázs Trencsényi (eds.) *Brave New Hungary: Mapping the ‘System of National Cooperation’*. Rowman and Littlefield: Washington DC. Forthcoming in 2016.

3. alkalom - Prezentációk és összefoglalás

AZ ORBÁN-KORMÁNY SZOCIÁLPOLITIKÁJA II.

MUNKANAPLÓ

Társadalomelméleti Kollégium, 2017. tavaszi félév

Szikra Dorottya, MTA TK - ELTE, dorottyaszikra@gmail.com

Az őszi tizenkét alkalmas kurzus folytatásaként egy tömbösített, három napos, 5 blokkból álló, összesen 15 órás kurzust tartottunk április 21. és 30. között. A kurzust a hallgatók prezentációi zárták.

1. alkalom - Munkanélküli-ellátás 2011 után

Az első napon a munkanélküli-ellátások 2011-et követő átalakításának tárgyalását folytattuk két blokkban. Az első blokk címe: *Munkanélküliség és pénzbeli ellátások* volt, míg a második, délutáni blokké *A közmunka rendszere 2011 óta*. Az első blokkban átfogó képet kaphattunk a pénzbeli ellátásoknak a munkakeresőkre és tartós munkanélküliekre gyakorolt hatásáról. A második blokkban a közmunka program ösztönző és jóléti hatásait vizsgáltuk, körbejártuk a produktív szociálpolitika fogalmát. Ezzel az alkalommal lezártuk a konkrét szociálpolitikai területek és intézkedések elemzését.

2. alkalom: I. blokk: A kentaurállam - egy elméleti megközelítés; II. blokk: Ideológia vagy érdek?

A második és harmadik napon már általánosabb, átfogóbb és elméletibb elemzést végeztünk a kormány szociálpolitikájáról. A második nap délelőttjén a kentaurállam-elméletet tárgyaltuk, ami a szociálpolitika és büntetőpolitikák összefüggéseit, együttműködéseit vizsgálja. Ennek kapcsán is beszéltünk más európai országok gyakorlatairól és diskurzusairól.

A második blokkban arról a gyakran tárgyalt politikaelméleti dilemmáról volt szó, hogy egyes politikai aktorokat elsődlegesen mi mozgat: világnézeti meggyőződés vagy hatalomtechnikai stratégiaalkotás. Ezt a kérdést jártuk körbe a korábban tárgyalt témák alapján, egyes intézkedésekben tükröződő világnézeti pozíciókat vizsgálva.

3. alkalom - Prezentációk és összefoglalás

Az utolsó alkalommal, ami egy három órás blokk volt, minden hallgató tartott egy rövid prezentációt egy általa választott témából, amit még az őszi kurzus után dolgozott ki. Az egymás prezentációira adott reflexiók után a kurzustartó vezetésével közösen összefoglaltuk a két kurzuson elhangzottakat.

BEVEZETÉS AZ INTÉZMÉNYI KÖZGAZDASÁGTANBA

TEMATIKA

Társadalomelméleti Kollégium 2016/17 2. félév

Simor Máté, simormate@gmail.com

A kurzus keretében a mostanában egyre népszerűbb intézményi közgazdaságtani megközelítés alapjaiba nyerhetnek bepillantást a hallgatók. A kurzus minimális közgazdaságtani előismeretekre épít, de igény esetén valamennyire alakítható a hallgatók előképzettségéhez. A kötelező olvasmányok listája két könyvön alapszik: Daron Acemoglu és James Robinson *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty* című, bevezetőbb jellegű könyve és Samuel Bowles *Microeconomics: behavior, institutions, and evolution* című, haladóbb könyve. Mindkettőből válogatott fejezetek szerepelnek a tematikában, ezeket egészítik ki ajánlott olvasmányok egy-egy alkalomnál. A kurzust minden hallgató egy minimum 12 000, maximum 18 000 karakteres dolgozattal zárja le, leadási határidő: július 31.

Első nap, délelőtt (3 óra): Bevezetés. Eszmetörténet és rivális elméletek

Kötelező olvasmány

ACEMOGLU, Daron és ROBINSON, James (2012): Theories That Don't Work. In uő: *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty*, Profile Books, London. 42-65.

ACEMOGLU, Daron és ROBINSON, James (2012): The Making of Prosperity and Poverty. In: uő: *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty*. Profile Books, London. 66-91.

Első nap, délután (3 óra): A társadalmi intézmények időbeli változásai

Kötelező olvasmány

ACEMOGLU, Daron és ROBINSON, James (2012): Drifting Apart. In uő: *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty*. Profile Books, London. 143-172.

Ajánlott

ACEMOGLU, Daron és ROBINSON, James (2012): The turning point. In uő: *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty*. Profile Books, London. 173-201.

BOWLES, Samuel (2004): Institutional and Individual Evolution. In uő: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 365-401.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

Második nap délelőtt (3 óra): Kollektív cselekvés és koordinációs problémák

Kötelező olvasmány

BOWLES, Samuel (2004): Coordination Failures and Institutional Responses. In uő: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 127-166.

Ajánlott olvasmány

BOWLES, Samuel (2004): Dividing the Gains to Cooperation: Bargaining and Rent Seeking. In uő: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 167-202.

Második nap délután (3 óra): Intézmények és kapitalizmus

Kötelező olvasmány

GRIEF, Avner (2005): Commitment, Coercion and Markets: The Nature and Dynamics of Institutions supporting exchange. In Menard, Claude; Shirley, Mary M. (szerk.): *Handbook of New Institutional Economics*. Springer US, Dordrecht. 727-786.

Ajánlott olvasmány

BOWLES, Samuel (2004): The Institutions of a Capitalist Economy. In uő: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 167-202.

Harmadik nap délelőtt (3 óra): Az intézményi közgazdaságtan alkalmazásai, kormányzás. Összefoglalás.

Kötelező olvasmány

DIXIT, Avinash (1996): Two Case Studies to Illustrate Transaction-Cost Politics. In uő (szerk.): *The Making of Economic Policy: a Transaction-Cost Perspective*. MIT Press, Cambridge. 113-142.

BALÁS, Gábor (2008): Mit tudunk a magyarországi kapitalizmusról? Közjó és Kapitalizmus Intézet, Budapest.

Budapesti Corvinus Egyetem

Társadalomelméleti Kollégium

Ajánlott olvasmány

BOWLES, Samuel (2004): Economic Governance: Markets, States, and Communities. In uő: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 473-501.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu

facebook.com/

tekesek

BEVEZETÉS AZ INTÉZMÉNYI KÖZGAZDASÁGTANBA

MUNKANAPLÓ

Társadalomelméleti Kollégium 2016/17 2. félév

Simor Máté, simormate@gmail.com

A kurzus keretében a mostanában egyre népszerűbb intézményi közgazdaságtani megközelítés alapjaiba nyerhetnek bepillantást a hallgatók. A kurzus minimális közgazdaságtani előismeretekre épít, de igény esetén valamennyire alakítható a hallgatók előképzettségéhez. A kötelező olvasmányok listája két könyvön alapszik: Daron Acemoglu és James Robinson *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty* című, bevezetőbb jellegű könyve és Samuel Bowles *Microeconomics: behavior, institutions, and evolution* című, haladóbb könyve. Mindkettőből válogatott fejezetek szerepelnek a tematikában, ezeket egészítik ki ajánlott olvasmányok egy-egy alkalomnál. A kurzust minden hallgató egy minimum 12 000, maximum 18 000 karakteres dolgozattal zárja le, leadási határidő: július 31.

Első nap, 2x3 óra (délelőtt: Bevezetés. Eszmetörténet és rivális elméletek; délután: A társadalmi intézmények időbeli változásai)

Az első napot azzal kezdtük, hogy a hallgatók elmondták, hogy miért érdekli őket a téma, és milyen előismeretekkel jöttek korábbról. A délelőtti blokk célja az volt, hogy a hallgatók el tudják helyezni az intézményi közgazdaságtant elmélettörténetileg és hogy képet kapjanak arról, hogy milyen megközelítésekkel, módszerekkel szemben pozicionálja magát ez az iskola. Ehhez Acemoglu és Robinson könyvéből való olvasmányokat dolgoztuk fel közösen, ezt egészítettem ki a közgazdaságtani elmélettörténettel.

A délutáni blokkban összegyűjtöttük az olvasmányok és korábbi ismeretek alapján az intézményi közgazdaságtan fő kérdésvetéseit, és hogy miben újította meg a klasszikus közgazdaságtant. Differenciáltuk a jólét különböző megközelítéseit és a szegénység mérésével kapcsolatos problémákat.

ACEMOGLU, Daron és ROBINSON, James (2012): Theories That Don't Work. In uő: *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty*, Profile Books, London. 42-65.

ACEMOGLU, Daron és ROBINSON, James (2012): oThe Making of Prosperity and Poverty. In: uő: *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty*. Profile Books, London. 66-91.

ACEMOGLU, Daron és ROBINSON, James (2012): Drifting Apart. In uó: *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty*. Profile Books, London. 143-172.

ACEMOGLU, Daron és ROBINSON, James (2012): The turning point. In uó: *Why nations fail - The origins of power, prosperity, and poverty*. Profile Books, London. 173-201.

BOWLES, Samuel (2004): Institutional and Individual Evolution. In uó: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 365-401.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu

facebook.com/

tekesek

Második nap, 2x3 óra (délelőtt: Kollektív cselekvés és koordinációs problémák; délután: Intézmények és kapitalizmus)

A második nap délelőttjén Samuel Bowles szövegeire alapozva az intézményi közgazdaságtanban megfogalmazódott játékelméleti dilemmákat vizsgáltuk. Egy társadalom működése alapvetően a kollektív cselekvés számtalan problémáját veti fel, amelyekre sem a teljesen szabályozatlan szabadpiac, sem a totális állami kontroll nem adnak megfelelő válaszokat. Az alkalmon azt elemeztük, hogy ebben a kontextusban milyen játékelméleti modellek alkalmazhatóak, egyes szereplők számára milyen ösztönzők, költségek, kifizetések stb. vannak jelen.

Délután már gyakorlatiasabb vizekre evezünk, először az intézményi közgazdaságtan szűken vett főáramú megközelítését tanulmányoztuk két kérdés mentén. 1.) Milyen tényezők befolyásolják a gazdasági aktorok közötti kooperáció lehetőségeit, hozamait (gazdasági struktúrák, kulturális-társadalmi mechanizmusok, magánszereplők, közintézmények)? 2.) Milyen faktorok teszik lehetővé, hogy a szerződések kikényszerítéséért felelős szereplő (az állam) ne lépjen fel a gazdasági aktorok hozamának kisajátításáért? A két kérdés áttekintésén keresztül feltérképeztük a gazdaság prosperitását lehetővé tévő kulturális, gazdasági és politikai feltételeket. Ezután maradt idő Samuel Bowles szövegére való reflektálásra is, aki némileg kritizálja a főáramot, ezért volt szó a fenti megközelítés korlátairól is.

BOWLES, Samuel (2004): Coordination Failures and Institutional Responses. In uó: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 127-166.

BOWLES, Samuel (2004): Dividing the Gains to Cooperation: Bargaining and Rent Seeking. In uó: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 167-202.

GRIEF, Avner (2005): Commitment, Coercion and Markets: The Nature and Dynamics of Institutions supporting exchange. In Menard, Claude; Shirley, Mary M. (szerk.): *Handbook of New Institutional Economics*. Springer US, Dordrecht. 727-786.

BOWLES, Samuel (2004): The Institutions of a Capitalist Economy. In uő: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 167-202.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

Harmadik nap, 1x3 óra: Az intézményi közgazdaságtan alkalmazásai, kormányzás. Összefoglalás.

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

Az utolsó blokk témája a gazdaságpolitikai kormányzás gyakorlata volt. Itt először konkrét policyket, intézkedéseket vettünk át, amellyel az állam pozitív vagy negatív irányba tudja befolyásolni a gazdasági folyamatokat és az ország fejlődését. Ezután ezt Magyarország példájára alkalmaztuk. Zárásképp egy alternatív megközelítéssel foglalkoztunk, amely azt vizsgálja, hogy az államon túl még milyen informális aktorok tölthetnek be kvázi kormányzó szerepet. Végül összefoglalásképp a hallgatók megfogalmazták, hogy mik voltak számukra a főbb tanulságok a kurzusból és visszajelzéseket adtak, hogy hogyan értékelik az elmúlt három napot.

DIXIT, Avinash (1996): Two Case Studies to Illustrate Transaction-Cost Politics. In uő (szerk.): *The Making of Economic Policy: a Transaction-Cost Perspective*. MIT Press, Cambridge. 113-142.

BALÁS, Gábor (2008): Mit tudunk a magyarországi kapitalizmusról? Közjó és Kapitalizmus Intézet, Budapest.

BOWLES, Samuel (2004): Economic Governance: Markets, States, and Communities. In uő: *Microeconomics: Behavior, institutions, and evolution*. Princeton University Press, New York. 473-501.

BEVEZETÉS A MIKROÖKONÓMIÁBA

TEMATIKA

Társadalomelméleti Kollégium 2016/17 2. félév

Büttl Ferenc

A közgazdaságtan fogalmi és modellezési keretét a mikroökonómia adja. A kurzus alapanyagául J. Hirschleifer, A Glazer, és D. Hirshleifer Mikroökonómia című könyve szolgál. A kurzus során a diákok megismerkednek közgazdaságtani modellezés eszköztárával és a mikroökonómiai illetve bevezető piacelméleti fogalmakkal. A kurzus során elvégzett alapozás megteremti a lehetőséget egy későbbi haladó szintű mikroökonómiai vagy alapozó szintű makroökonómiai kurzus problémáinak megértéséhez és elemzéséhez. A kurzus mesterkurzus formában valósul meg, tehát tömbösített formában veszünk át egy félévnyi bevezető mikroökonómia tananyagot.

A kurzus három részre tagolódik:

Első nap (Hirshleifer 1.- 5 fejezet)

- I. Mi a mikroökonómia? Kereslet-kínálat modellje. Általános és parciális egyensúly meghatározása. Egyéni döntések és társadalmi viselkedés. Optimumkeresés.
- II. Fogyasztási elméletek: Preferenciarendezés és (ordinális és kardinális) hasznossági függvények. Határhaszon és közömbösségi görbe. Fogyasztási optimum és költségvetési egyenes.
- III. Geometriai szemleltetés
- IV. Optimumkeresés különböző jöszágok (kiegészítő és helyettesítő) és hasznossági függvények esetén.
- V. Egyéni és piaci kereslet. Engel-görbe. Árajánlat görbe. Keresleti görbe.
- VI. Helyettesítési és jövedelmi hatások elkülönítése.
- VII. Rugalmasság fogalma: Jövedelem és ár rugalmasság

Második nap (Hirshleifer 6. – 12. fejezet)

- I. Termelői oldal: Vállalat mint döntéshozó. Költségek és költséggörbék.
- II. Vállalati optimalizálás, üzembezárási feltétel, rövidtáv és hosszútáv szétválasztása. Mérethozadék.
- III. Tökéletes verseny. Versenyzői piaci egyensúly. Externáliák. Termelési és fogyasztási többlet. Állami beavatkozások (árszabályozás, adózás) hatása a jólétre.
- IV. Monopólium: Optimális döntés és összehasonlítás versenyzői piaccal. Jóléti hatások változása.
- V. Termelési tényezők kereslete. Termelési függvény: Költségminimalizálás és profitmaximalizálás.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

VI. Tényezőkereslet versenyzői és monopolszerűen piacon. Egyensúly a versenyző piacon.

VII. Geometriai reprezentáció és függvényrajzolás

Harmadik nap

I. Állami beavatkozások: Jóléti közgazdaságtan. Hatékonyság és méltányosság kérdése. Piaci és kormányzati kudarcok. Közjavak termelésének és elosztásának problematikája.

- Hirshleifer 16.-17. fejezet

- Nicholas Barr: Állami beavatkozás. In: A jóléti állam politikai gazdaságtana. Szerk.: Csaba Iván – Tóth István György, Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest 1999

- Julien Le Grand: A kormányzati kudarcok elmélete. In: A jóléti állam politikai gazdaságtana.

II. Kurzuslezáró megbeszélés. Mire használható a közgazdaságtan?

BEVEZETÉS A MIKROÖKONÓMIÁBA

TEMATIKA

Társadalomelméleti Kollégium 2016/17 2. félév

Büttl Ferenc

A kurzus tömbösített formában került megrendezésre, három nap alatt végigtekintettük a mikroökonómia alapjait. Az általunk használt tankönyv a Hirshleifer könyv, ennek bizonyos fejezeteit használtuk az első két napon. A harmadik napon, a kormányzat szerepénél pedig már más kiegészítő anyagokat is felhasználtunk.

A kurzuson részt vevők a kurzust egy minimum tizenötezer karakteres dolgozattal teljesítik, amelynek határideje 2017. július 30.

Első nap - 2017. 06. 26.

Az első nap, miután lefektettük az alapvető fogalmakat, fogyasztáselmélettel foglalkoztunk. Először tisztáztuk a kereslet-kínálat modelljét, hogyan írható fel az általános és parciális egyensúly, illetve milyen kapcsolatban vannak az egyéni döntések a társadalmi viselkedéssel. Aznap délután az optimumkeresés geometriai szemléletével foglalkoztunk, például kiegészítő és helyettesítő jószágok, árajánlat görbe, keresleti görbe, engel görbe. A napot a helyettesítés és a jövedelmi hatások szétválasztásával zártuk.

Irodalom

J. Hirshleifer, A. Glazer, D. Hirshleifer: Mikroökonómia, Osiris Kiadó, Budapest 2009.1-5. fejezet

Második nap

A második nap az első napról kimaradt jövedelem és ár rugalmasságokat pótoltuk. Majd áttértünk a Hirshleifer 6-12. fejezetére, ahol a termelői oldalon van a fókusz és a vállalatot mint döntéshozó ágenst elemeztük. Megnéztük, hogyan optimalizálja egy vállalat, milyen üzembezárási feltételei vannak és hogyan választható szét a rövidtávú és hosszútávú termelés. Utána a tökéletes verseny feltételeivel foglalkoztunk, hogyan jön létre a versenyzői egyensúly. A délután folyamán azokat az eseteket tárgyaltuk, ahol nem

állnak rendelkezésre a tökéletes verseny kialakításához szükséges feltevések. Például externáliák vagy állami beavatkozás, árszabályozás vagy adózás hatása a jólétre. A napot a monopólium és a monopszónium optimális döntéshozatali eljárásával foglalkoztunk.

Irodalom

J. Hirshleifer, A. Glazer, D. Hirshleifer: Mikroökonómia, Osiris Kiadó, Budapest 2009. 6-12. fejezet

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

Harmadik nap

A harmadik alkalommal kiléptünk a klasszikus mikroökonómiai keretből, és az állami beavatkozás szerepével foglalkoztunk. Olyan kulcskérdéseket tekintettünk át, mint a hatékonyság és méltányosság kérdése, a piaci és kormányzati kudarcok,

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

illetve a közjavak termelésének és elosztásának kérdése. Ehhez az alkalomhoz a Hirshleifer könyv mellé két további művet is feldolgoztunk a jóléti állam gazdaságtanáról. A kurzus lezárásaként azzal foglalkoztunk, mire használhatóak azok a modellek, amiket a három nap alatt megtanultunk.

Irodalom

J. Hirshleifer, A. Glazer, D. Hirshleifer: Mikroökonómia, Osiris Kiadó, Budapest 2009. 16-17. fejezet

Nicholas Barr: Állami beavatkozás. In: A jóléti állam politikai gazdaságtana. Szerk.: Csaba Iván – Tóth István György, Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest 1999

Julien Le Grand: A kormányzati kudarcok elmélete. In: A jóléti állam politikai gazdaságtana.

RUGALMAS MUNKAERŐPIAC – *A globalizáció hatása a fejlett országok foglalkoztatáspolitikájára*

TEMATIKA

Társadalomelméleti Kollégium 2016/17 2. félév

Domschitz Mátyás, matyas.domschitz@gmail.com

MENETREND - 1. nap

május 29. hétfő 10.00-18.30.

- Bevezetés: a munkanélküliség saját szemmel (ki mit hallott, mit olvasott, milyen előképzettséggel érkezett stb.)
- Jelenkori magyar helyzet: tartós munkanélküliség okai és következményei, elvándorlás, munkaerőhiány

EBÉDSZÜNET 13.00-14.00.

- A munkaerő-piaci intézményrendszer: fogalmak és tipológiák
- A jóléti transzferek mikroökonómiája, munkaösztönzés
- A jóléti tipológiák “fellaluzálása” a globalizáció korában: jelenkori munkaerő-piaci folyamatok ismertetése

MENETREND - 2. nap

május 30. kedd 10.00-18.30

- Passzív és aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök Európában; aktiválási programok a skandináv jóléti államokban; a workfare politikai gazdaságtana
- Az Európai Unió foglalkoztatáspolitikája és az “OMC-modell”
- Interszekcionális hátrányok a munkaerőpiacon

EBÉDSZÜNET 13.00-14.00.

- A flexicurity-modell

IRODALOM

Csoba Judit: A tisztos munka. L'Harmattan, Budapest, 2010. (kötelező: 2-3. és 7-8. fejezet)

Szikra Dorottya (2014): Democracy and welfare in hard times: The social policy of the Orbán Government in Hungary between 2010 and 2014. In: Journal of European Social Policy. Vol. 24, No. 5. 486-500.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

Silja Häusermann – Bruno Palier: Foglalkoztatás-barát jóléti reformpolitikák a posztindusztriális gazdaságokban. In: Nyilas Mihály (szerk.): Nemzetközi kitekintés afoglalkoztatási-és jóléti politikák alakulásáról, ELTE TáTK, E-kiadvány

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

Ronald W. McQuaid and Colin Lindsay: A foglalkoztathatóság fogalma In: Nyilas Mihály (szerk.): Nemzetközi kitekintés afoglalkoztatási-és jóléti politikák alakulásáról, ELTE TáTK, E-kiadvány

Mózer Péter: Pénzügyi ösztönzők, illetve ellenösztönzők, és a munkaerőpiac kapcsolata . In: Mózer Péter – Tausz Katalin (szerk.): A szociális segélyezés szerepe a segélyezettek életminőségének alakulásában. FH, Budapest, 2010.

Michael Wiseman: Segélyért dolgozni az Egyesült Államokban In: Nyilas Mihály (szerk.): Nemzetközi kitekintés afoglalkoztatási-és jóléti politikák alakulásáról, ELTE TáTK, E-kiadvány

Kulinyi Márton (2013): A közfoglalkoztatás változó céljai. In: Munkaügyi Szemle, 2013/1. 17-26.

Koltai Luca (2013): A közfoglalkoztatás szerepe válság idején az európai országokban. In: Munkaügyi Szemle, 2013/1. 27-38.

Heather Trickey: Workfare programok összehasonlító elemzése In: Nyilas Mihály (szerk.): Nemzetközi kitekintés afoglalkoztatási-és jóléti politikák alakulásáról, ELTE TáTK, E-kiadvány

Simonyi Ágnes: Aktiválás–foglalkoztatás– és szociálpolitikák eszközeinek és intézményeinek összehangolása a fejlett országokban, Esély 2012/2.

Giuliano Bonoli: Az aktív munkaerő-piaci politika politikai gazdaságtana In: Nyilas Mihály (szerk.): Nemzetközi kitekintés afoglalkoztatási-és jóléti politikák alakulásáról, ELTE TáTK, E-kiadvány

Sziklai István (szerk.): Az Európai Unió szociális politikái. Budapest, 2012., ELTE TáTK, E-kiadvány. (kötelező: 27-37, 145-165, 210-218.)

Köllő János: A pálya szélén. Osiris Kiadó, Budapest, 2009.(kötelező: 15-43., 180-206.)

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

Zolnay János (2013): Abusive Language and Discriminatory Measures in Hungarian Local Policy. In: Stewart, Michael (szerk.): The Gypsy 'Menace'. Populism and the New

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

Anti-Gipsy Politics. London: OSCE. 25-43.

Standing, Guy (1991): Munkanélküliség, bizonytalanság és rugalmas munkaformák Európában In: Esély 1991/6.

Viebrock, Elke – Clasen, Jochen (2014) Flexicurity - Aktuális helyzetjelentés. In: Esély 2014/1.

Auer, Peter – Chatani, Kazutoshi (2011): Flexicurity: Still going strong or a victim of crisis? In: Keith Townsend - Adrian Wilkinson (szerk): Research Handbook on the Future of Work and Employment Relations. Cheltenham: Edward Elgar. 253-279.

Burroni, Luigi – Keune, Maarten (2011): Flexicurity: A conceptual critique. In: European Journal of Industrial Relations March 2011 Vol. 17. No. 1. 75-91.

Heyes, Jason (2013): Flexicurity in crisis: European labour market policies in a time of austerity In: European Journal of Industrial Relations. Vol. 19. No. 1. 71-86.

McAllister, Ashley – Nyle, Lotta – Backhans, Mona – Boye, Katarina – Thielen, Karsten – Whitehead, Margaret – Burström, Bo (2015): Do 'flexicurity' Policies Work for People With Low Education and Health Problems? A Comparison of Labour Market Policies and Employment Rates in Denmark, The Netherlands, Sweden, and the United Kingdom 1990–2010 In: International Journal of Health Services 2015/4. 679-705.

RUGALMAS MUNKAERŐPIAC – *A globalizáció hatása a fejlett országok foglalkoztatáspolitikájára*

MUNKANAPLÓ

Társadalomelméleti Kollégium 2016/17 2. félév

Domschitz Mátyás, matyas.domschitz@gmail.com

2017 májusában Domschitz Mátyás kétnapos intenzív kurzust tartott a Társadalomelméleti Kollégium szervezésében, „*Rugalmas munkaerőpiac - A globalizáció hatása a fejlett országok foglalkoztatáspolitikájára*” címmel.

1. nap (05.29.)

A 10-től 13 óráig tartó első blokk a további blokkok megalapozását szolgálta, azaz a közös elméleti alap kiépítését. Először a kurzuson részt vevők maguk számoltak be róla, hogy mit hallottak, tanultak eddig a munkanélküliség témájáról. Mivel a kurzus résztvevői nem mind ugyanarról a szakterületről érkeztek, hanem a tágan vett társadalomtudományok különböző területein folytatják tanulmányaikat, az előismereteik nem voltak azonosak – egyesek már hallgattak egyetemi előadásokat a témában, míg mások csak a szakkollégiumi alapozókurzusra és az előzetes tapasztalataikra tudtak támaszkodni. Az ezt követő szakasz, melyben a kurzustartó magyarországi fókusszal ismertette, milyen okai és eredményei vannak a munkanélküliségnek, ezeket az előtudásbeli különbségeket volt hivatott kiegyenlíteni.

Az ebédszünetet követő második blokkban elméletibb szinten szemléltük a munkaerőpiacon jelen lévő folyamatokat. Ennek a szakasznak a fő célja a fogalomhasználat tisztázása, a definíciók megértése volt. Szó esett a munkaösztönzésről, valamint a jóléti állomáshoz kapcsolható munkaerőpiaci fogalomrendszerrel, illetve a globalizáció erre tett hatásáról volt szó.

2. nap (05.30.)

Az előző nap fogalmainak rövid felelevenítését a második napon a jelenkori munkaerőpiaci viszonyok konkrétabb, policy-szinten való taglalása követte. Itt az Európai Unió munkaerőpiacot érintő intézkedéseiről, illetve a különféle európai foglalkoztatáspolitikákról nyerhettünk képet, különös tekintettel a skandináv jóléti államokra.

Budapesti Corvinus Egyetem
Társadalomelméleti Kollégium

Beszéltünk arról is, milyen nehézségekkel, akadályokkal találkozhat egy munkavállaló, és ezek a hátrányok milyen módon adódhatnak össze (interszekcionális megközelítés). A téma azért kapott hangsúlyos szerepet a blokkban, mert ezeknek a hátrányoknak egyben a foglalkoztatással kapcsolatos döntéshozás fontos szempontjainak is kell lenniük.

Az ebédszünet után következett a kurzus utolsó blokkja, amely – az előző blokkban felvetett kérdésekre keresve a választ – teljes egészében a flexicurity-modellnek volt szentelve, egy, a jóléti államokhoz kötődő stratégiának, amely egyszerre törekszik a munkavállalók számára biztonságos és rugalmas körülményeket nyújtani. Végül az előadó kitért a modellt ért kritikákra is, például az alkalmazhatóságának a korlátaira.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu

facebook.com/

tekesek

BEVEZETÉS A JÁTÉKELMÉLETBE

TEMATIKA

Társadalomelméleti Kollégium 2016/17 2. félév

Simor Máté, simormate@gmail.com

A tömbösített, háromnapos kurzuson a játékelméleti modellezés megközelítését, módszereit tekintjük át, és megismerkedünk néhány társadalomtudományos alkalmazási lehetőséggel. A kurzust minden hallgató egy minimum 12 000, maximum 18 000 karakteres dolgozattal zárja le, leadási határidő: július 31.

Első nap délelőtt (3 óra): Alapfogalmak, a játékelmélet módszere I.

Kötelező olvasmány

BASU, Kaushik (2000): Bevezető: Mi a politikai közgazdaságtan? In uő: *Prelude to Political Economy: a Study of the Social and Political Foundations of Economics*. Oxford University Press, 3-7.

BASU, Kaushik (2000): Játékelmélet: Fogalmak, formák. In uő: *Prelude to Political Economy: a Study of the Social and Political Foundations of Economics*. Oxford University Press. 11-24.

Első nap délután (3 óra): Alapfogalmak, a játékelmélet módszere II.

Kötelező olvasmány

BASU, Kaushik (2000): Játékelmélet: racionalitás. In uő: *Prelude to Political Economy: a Study of the Social and Political Foundations of Economics*. Oxford University Press. 36-60.

Második nap délelőtt (3 óra): Erkölcsi kockázat és aszimmetrikus információ

Kötelező olvasmány

RASMUSEN, Eric (1989): Moral Hazard: Hidden Actions. In uő: *Games and Information: An Introduction to Game Theory*. Blackwell Scientific, Cambridge. 160-188.

Ajánlott olvasmány

RASMUSEN, Eric (1989): Further Topics in Moral Hazard. In uő: *Games and Information: An Introduction to Game Theory*. Blackwell Scientific, Cambridge. 189-212.

VAN HUYCK, John (1990): Tacit Coordination Games, Strategic Uncertainty, and Coordination Failure. *American Economic Review* 80:1, 234–48.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

Második nap délután (3 óra): Játékelmélet a gyakorlatban – Társadalmi normarendszerek

Kötelező olvasmány

BASU, Kaushik (2000): Social Norms, Culture and Beliefs. In uő: *Prelude to Political Economy: a Study of the Social and Political Foundations of Economics*. Oxford University Press. 67-101.

Ajánlott olvasmány

RABIN, Matthew (1993): Incorporating Fairness into Game Theory and Economics. *American Economic Review* 83:5, 1281–1302.

Harmadik nap délelőtt (3 óra): Játékelmélet a politikában. Összefoglalás

Kötelező olvasmány

BRETON, Albert (1998): Modeling politics as a competitive endeavor. In Samuel Bowles, Maurizio Franzini and Ugo Pagano (szerk.): *The Politics and Economics of Power*. Routledge, London. 85-104.

BEVEZETÉS A JÁTÉKELMÉLETBE

MUNKANAPLÓ

Társadalomelméleti Kollégium 2016/17 2. félév

Simor Máté, simormate@gmail.com

A klasszikus közgazdaságtan az elmúlt évtizedekben számtalan tudományterülettel és módszertannal “találkozott”, így a közgazdaságtani döntési mechanizmusokat most már sokkal alaposabban tudjuk modellezni és elemezni. Egy döntéshozatal vagy konfliktus elemzésének talán legalapvetőbb eszköze a játékelmélet. Ezen a kurzuson a szakkollégisták megismerkedtek a különböző játékelméleti modellekkel és - kiegészítve a klasszikus elméleteket - megnéztük, hogyan változnak a döntéshozatali optimális és egyensúlyi stratégiák, ha különböző intézmények mellett cselekednek a szereplők.

A kurzus három napos tömbösített formában lett megtartva. A kurzust minden hallgató egy minimum 12 000, maximum 18 000 karakteres dolgozattal zárja le, leadási határidő: július 31.

Első nap

Először megalapoztuk a közgazdaságtani és játékelméleti fogalmakat, és olyan alapvető kérdésekről beszélünk, mint hogy mi is pontosan a játékelmélet, miért fontosak az intézmények és hogyan lehet és miért fontos összekötnünk ezt a két témát. A délelőtti bevezető alkalom után a délutánt a különböző racionalitás fogalmak tisztázásával töltöttük.

BASU, Kaushik (2000): *Prelude to Political Economy: a Study of the Social and Political Foundations of Economics*. Oxford University Press.

Második nap

A második nap egy haladóbb témával foglalkoztunk: az információ szerepe a döntéshozásban és az információs hiányosságokhoz kapcsolható morális kockázat problémájával. A délelőtt folyamán átvettük, hogy a különböző információs problémák, mint például az információs való aszimmetrikus hozzáférést, hogyan torzítja a szereplők ösztönzőit. Ezután információ hiányában fellépő bizonytalansággal foglalkoztunk. Hogyan lehet kezelni egy játékelméleti modellben a bizonytalanságot, milyen koordinációs problémákat okoz, illetve milyen intézmények szükségesek az ilyen koordinációs problémák áthidalásához. A délután folyamán az intézmények szintjeivel és keletkezésükkel foglalkoztunk. Majd kiegészítettük a délelőtti tanult modelleket olyan intézményekkel (kultúra, vélekedések, igazságérzet), amelyek ritkán szerepelnek a klasszikus közgazdaságtan elemzési eszköztárban.

RASMUSEN, Eric (1989) *Games and Information: An Introduction to Game Theory*. Blackwell Scientific, Cambridge. 160-212.

VAN HUYCK, John at al (1990): Tacit Coordination Games, Strategic Uncertainty, and Coordination Failure. *American Economic Review*, 80:1, 234–248.

RABIN, Matthew (1993): Incorporating Fairness into Game Theory and Economics. *American Economic Review* 83:5, 1281–1302.

Harmadik nap

Az utolsó alkalommal beléptünk a public choice világába és azzal foglalkoztunk, hogy a közgazdaságtan eszköztárával hogyan elemezhetőek nem szigorúan vett gazdasági problémák. Ezen az alkalmon azt néztük meg, hogy miként lehet elemezni politikai döntéshozatalt játékelméleti eszközökkel. Majd pedig, hogy hogyan változik a politikai döntéshozatal, ha megváltoztatjuk a külső intézményeket, új választási rendszert feltételezünk, vagy más ösztönzőket adunk a politikusoknak.

A nap második felében összefoglaltunk és megbeszéltük, hogy ki milyen témából szeretne dolgozatot írni, amivel le tudja zárni a kurzusát.

BRETON, Albert (1998): Modeling politics as a competitive endeavor. In Samuel Bowles, Maurizio Franzini and Ugo Pagano (szerk.): *The Politics and Economics of Power*. Routledge, London. 85-104.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu

facebook.com/
tekesek

MUNKANAPLÓ A TÁRSADALOMELMÉLETI KOLLÉGIUM ÚJONNAN FELVETT TAGJAINAK SZAKMAI TUTORÁLÁSÁRÓL

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

Szakmai tutor: Gerócs Tamás

Résztevők száma: 22 fő

A tutori rendszer felépítése

1. Soron kívüli tutorálás

A tanév elején a hallgatók tájékoztatást kaptak arról a lehetőségről, hogy szakmai kérdéseikkel kapcsolatban, vagy amennyiben a szakmai fejlődésüket akadályozó tényezőkkel akadnának össze, keressék bizalommal a tutori program vezetőjét, akár emailben, akár személyes konzultáció során.

A konzultációkon tipikusan arról kaptak eligazítást, hogy szakmai érdeklődésükhöz milyen fórumokon találhatnak forrásokat, további ismeretanyagot vagy támogató kutatókat, nyílt azonban mód arra is, hogy a tutor szakmai véleményezést biztosítson a tutorált valamely munkájáról.

2. Kötelező egyéni tutorálás

Félévente egyszer a programban részesülő elsőévesek (előre egyeztetett időpontokban) egyórás beszélgetéseken vehettek részt a tutori program vezetőjével.

Mindenképpen érintett témák voltak:

- A szakkollégium szakmai profiljának mely az a területe, amely a leginkább érdekli a hallgatót?
- Miről írta, írja kurzusdolgozatait a tanév során, és szeretne-e ezeken a témákon a továbbiakban is munkálkodni?
- Hol látja magát a jövőben a Társadalomelméleti Kollégium szakmai munkájában? Milyen tevékenységekben szeretne részt venni?
- Hol látja magát a jövőben a saját szakmai területén? Szeretne-e kutatással foglalkozni? Melyek azok a részcélok, amelyeket el szeretne érni a hosszú távú tervei érdekében, és hogyan segítheti ezekben őt a Társadalomelméleti Kollégium?
- Mennyire könnyű számára bekapcsolódni a szakkollégiumban már folyó szakmai együttműködésekbe, a közös munkába?
- Milyen szakmai események nyerték el a tetszését a leginkább a tanév során, illetve mit hiányol a szakkollégium szakmai repertoárjából? Becsatornázhatónak látja-e az érdeklődését a szakkollégium működésébe, eléggé segíti-e ebben a szakkollégium intézményrendszere?

3. Visszajelzés a tutori rendszer működéséről

A hallgatók a tanév végén egy online űrlap kitöltésével visszajelezhettek a tutorálás tanulságairól, a tutori program hasznáról és fejlesztendő területeiről.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

A tutorálás során teljesülő alapelvek:

- Minden résztvevő legalább 1 óra egyéni tutorálásban részesül.
- A tutorálás középpontjában a szakkollégiumi szakmai fejlődés elősegítése áll, azaz a hallgató az éves szakkollégiumi munkájáról számol be, és ennek kapcsán kap visszajelzést, tanácsokat a további szakmai fejlődéshez (a közös alkalmon mind a társaitól, mind a tutortól). Ezt egészíti ki a szakkollégium közösségi integráló rendszere, amelynek működése azonban a szakmai tutorálástól elkülönül.

A tutorálási rendszer erényei és fejlesztendő területei

A tutorálási rendszer valóban módot adott minden hallgatónak a felszólalásra, tanácskérésre; visszajelzéseik alapján ez a rendszer nagyban segítette szakmai magabiztosságukat, a tanév értékelését, és ilyen módon kiegészítette az szakkollégiumban már régóta létező önértékelési rendszert. Azonban pozitív visszajelzéseik ellenére kevesen éltek a kettőnél több konzultáció lehetőségével, így a jövőben fontos lenne a tanév során több előre meghirdetett tutorálási alkalom, hogy a megbeszélések eredményeit a hallgatók jobban beépíthessék az adott félév munkájába.

SZERVEZETFEJLESZTÉS ÉS CSAPATÉPÍTÉS

MUNKANAPLÓ

Társadalomelméleti Kollégium, 2017. június 21.

Vida Katalin és Szél Dávid

A program teljes időtartama: 8 óra (+ szünetek)

09:30 – 10:30: Bemutakozó, ismerkedő kör

Az alkalom céljainak és szabályainak (szünetek, pontosság, étkezés, telefonhasználat, hangnem, titoktartás) közös lefektetése.

Ezt követően minden résztvevő feltűzött egy közös felületre egy-egy cédulát arról, hogy mit szeretne, és mit nem szeretne, hogy történjen ezen az alkalmon.

Mivel ennek során arra merült fel igény, hogy mind szervezetfejlesztő, mind csapatépítő gyakorlatok forduljanak elő, illetve sok gyakorlat történjen játékos formában, az előzetesen megtervezett gyakorlatok prioritását és sorrendjét a csoportvezető ezen szempontok alapján alakította. A nap első fele szervezetfejlesztési fókusszal telt, a második fele pedig a jelenlévőkkel, mint egymással kapcsolatban álló személyek csoportjával foglalkozott, az ezzel kapcsolatos meglátásokat, perspektívákat igyekezett a szakkollégium mindennapi működésébe becsatornázni.

10:30 – 10:40: Szünet

10:40 – 11:40: Bevezető gyakorlatok

A gyakorlatok célja a bizalmi légkör megteremtése és a szervezetfejlesztés fő témáinak bevezetése volt.

1. A résztvevők egyenes vonalba állnak egymás mellett. A gyakorlatvezető egymást lépcsőzetesen követő állításokat tesz (pl. van testvérem, van legalább két testvérem, van legalább három testvérem), és akire igaz az adott állítás, előrelép egyet, vizuális formában ábrázolva saját jellemzőiket, csoporttagságaikat.
2. A résztvevők a véleményvonalhoz hasonlóan egy koordináta-rendszerben (két elképzelt tengely mentén) helyezik el magukat az alapján, hogy megítélésük szerint mennyire fontos számukra a szakkollégium szervezete, és hogy megítélésük szerint mennyi munkát, energiát fektetnek bele a működésébe. Ezt követően minden résztvevő lehetőséget kap, hogy kifejtse, elmagyarázza saját pozícióját a koordináta-rendszerben.
3. A résztvevők szóbeli kommunikáció nélkül helyezik el magukat kor szerint növekvő sorban (csoporton belüli együttműködést fejlesztő gyakorlat).

11:40 – 11:50: Szünet

11:50 – 13:50: Szervezetfejlesztő gyakorlat: Közös értékek feltérképezése

A résztvevők három-négy fős csoportokra oszlanak. Első feladatuk, hogy a csoportok összegyűjtsenek (akár absztrakt, akár konkrét) értékeket, amelyeket a szakkollégiumhoz kötnek. Az értékeket csoportonként ismertetik, a hasonlóakat egyetlen kategóriává kapcsolják össze, és a végső értékek felkerülnek egy jól látható táblára.

Ezt követően a csoportok szószólókat jelölnek ki, akik egységesen adott keretből licitálhatnak az értékekre. A csapatok teljes kerete 100 Ft, kikiáltási ára kezdetben minden értéknek 10 Ft, a liciteket emelni pedig 5 Ft-onként lehet. Az első körben nem elkelt értékeket 1 Ft kikiáltási árról, 1 Ft-onként emelkedő licitekkel még elvihetik a csapatok.

A gyakorlat során kirajzolódik, hogy mit tartanak a résztvevők fontosnak a szakkollégium által számukra képviselt értékek közül; az „eladási árak” alapján felállítható egy közös prioritási sorrend.

Ezt követően a résztvevők egyesével véleményezhetik a kialakult sorrendet (mennyire értenek egyet vele, mennyire tartják pontos mérőeszköznek a gyakorlatot, hol csúszhattak hibák vagy félreértések a sorrend felállításába).

13:50 – 14:50: Ebédszünet

14:50 – 16:50: Csoportos önismereti gyakorlat

A gyakorlat kezdetén a résztvevők egy szétterített Dixit-kártyapakli absztrakt illusztrációi közül választanak egyet, amelyről úgy gondolják, valamilyen módon reprezentálja az elmúlt tanévüket a szakkollégiumban. Ezt követően mind egy körbe ülnek, a csoportvezetővel együtt. A résztvevők elmondják, miért azt a kártyát választották; hogyan tudnak kapcsolódni hozzá; hogy érezték magukat az előző tanévben a szakkollégiumban, hogyan érintette ez a személyes életüket. Ezt követően a többiek és a csoportvezető tisztázó kérdéseket tehetnek fel. Ezután az folytatja a sort, aki úgy érzi, valamilyen módon hozzá tudja kapcsolni az élményeit az előző résztvevő élményeihez.

A gyakorlat során alkalmazott szimbolikus képek megkönnyítették, hogy a résztvevők valóban tágan értelmezzék a kezdeti kérdésfeltevést, és maguk töltsék meg tartalommal azt.

Mivel a résztvevők mind régóta ismerik egymást, a beszélgetés során a szervezeti kérdések mellett felmerültek személyes kérdések, problémák is, amelyeknél a résztvevők baráti hangnemben reflektáltak egymás tapasztalataira. Az egyes felmerülő témákat rendre addig taglaltuk, amíg a csoport bármelyik tagja szeretett volna foglalkozni velük. Miután mindenki sorra került, a beszélgetést az esetleges mintázatok, csoportos és szervezeti okok felderítésével folytattuk. A résztvevők és a csoportvezető demokratikusan, moderálás mellett vitatták meg, milyen, a

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

szakkollégium működésében gyökerező okai lehetnek az több beszámolóban is előforduló kérdéseknek, élethelyzeteknek – illetve milyen fejlesztések, változások vezethetnek a csoport olajozottabb működéséhez és a szervezet tagjainak minél nagyobb jóllétéhez.

1092 Budapest,
Ráday utca 43-45.

hello@tekesek.hu

tekesek.hu
facebook.com/
tekesek

16:50 – 17:50: Csapatépítő gyakorlat

Az előző gyakorlatot kiegészítendő, ezúttal a résztvevőknek azt kellett megfogalmazniuk (mind vizuális, mind szóbeli formában), hogy milyen lenne a szakkollégiumi szervezet, közösség az ideális formájában. Ehhez hármas csoportokban, 10 perc alatt mozgó élősobrokat kellett kigondolniuk, amelyeknek címet is adtak. A többieknek az eljátszott rövid jelenet alapján kellett annak lehetséges címeteket adniuk, illetve megtárgyalniuk a jelentését. Ezt követően az előadó csoport visszajelezhetett arról, hogy valóban ez volt-e az üzenetük.

A gyakorlat lehetőséget adott a résztvevőknek, hogy képszerűen fogalmazhassák meg érzéseiket a szakkollégiummal kapcsolatban, és közben fejlesztette az együttműködést is a kiscsoportok tagjai közt.

17:50 – 18:00: Szünet

18:00 – 19:00: Lezáró kör

A résztvevők, majd a csoportvezető egyenként beszámoltak arról, hogy érezték magukat a program során, mennyire tartották sikeresnek, teljesültek vagy nem teljesültek a kezdetben megfogalmazott elvárásaik.